

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยในแผนงานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพผนวกกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย วิธีดำเนินการศึกษาวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 วิธีวิจัยทางเศรษฐศาสตร์

3.1.1 การกำหนดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการออกแบบสอบถามสำหรับกลุ่มประชากรทั้งหมด สอบถามผู้ผลิตผู้ผลิตตัวเหลืองแผ่นบ้านปางหมู หมู่ 1 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 8 ครัวเรือน สอบถามผู้ผลิตตัวเปหล่อ ตัวแป๋จ่อ และตัวลิสงแก้ว จำนวน 3 ครัวเรือนและสอบถามผู้ผลิตน้ำมันงาบ้านปางหมูและบ้านสบสอย จำนวน 3 ครัวเรือน

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเภทของข้อมูลที่ทำการศึกษ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ(Primary data) ได้จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 14 ครัวเรือน
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ(Secndary data) ได้จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระ ตลอดจนข้อมูลในหมู่บ้านจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการ รวมทั้งได้จากสถิติที่พิมพ์เผยแพร่ทั้งที่เป็นเอกสารและเผยแพร่ในเว็บไซต์ขององค์กรและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
- 3) การศึกษาข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้จากการเปิดเวทีสาธารณะหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(Participation Action Research: PAR)ด้วยการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข

3.1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานชุมชนและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้วยการเปิดเวทีสาธารณะรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รับฟังประเด็นปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข ตลอดจนเข้าร่วมประชุมสังเกตุการณ์ร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

- 2) รวบรวมข้อมูลสถิติภูมิของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและข้อมูลของชุมชนจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และผู้นำชุมชน
- 3) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องด้วยการรวบรวมเอกสาร และศึกษาแนวคิดและทฤษฎี จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4) สร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาต้นทุนการผลิต ประสิทธิภาพการผลิต ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการระดมทุนในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตถั่วเหลืองแผ่น ถั่วแปهل่อ ถั่วแปจ้อ ถั่วลิสงคั่วและน้ำมันงา ตลอดจนทดสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
- 5) เก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ
- 6) วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล
- 7) นำเสนอข้อมูลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและตรวจสอบผลการศึกษาค้นคว้าว่ามีความถูกต้องใกล้เคียงกับสภาพความจริงมากน้อยเพียงใด
- 8) เปิดเวทีสาธารณะสรุปประเด็นปัญหาและกำหนดแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อหารูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนภายใต้การพึ่งพาทรัพยากรภายในชุมชนท้องถิ่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมด้วยการเปิด เวทีสาธารณะ ศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการดำเนินการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้วยการเปิดโลกทัศน์ต่างๆ คือ การจัดทำโครงการศึกษาดูงานการผลิตและการรวมกลุ่มของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันป่ายาง ตำบลสันป่ายาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งทำการผลิตเต้าเจี้ยวและซีอิ๊วขาว การผลิตกระเทียมคองและการรวมกลุ่มของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านป่าไผ่ หมู่ 2 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาดูงานการผลิตถั่วเหลืองแผ่นทรงเครื่องของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านกุ่มมีน ตำบลมะกอก อำเภอป่าซาง และกลุ่มผู้ผลิตและจำหน่ายผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน หลังจากนั้นได้จัดทำโครงการฝึกอบรมและอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากระบวนการผลิต ถั่วเหลืองแผ่น ถั่วแปهل่อ ถั่วแปจ้อ ถั่วลิสงคั่วและน้ำมันงาเพื่อให้มีคุณภาพดีขึ้นได้รับมาตรฐานสูงขึ้น
- 9) จัดทำโครงการศึกษาดูงานตัวอย่างการผลิตและการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ
- 10) จัดทำโครงการอบรมและอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตถั่วเหลืองแผ่น ถั่วแปهل่อ ถั่วแปจ้อ ถั่วลิสงคั่วและน้ำมันงาให้ได้มาตรฐานอาหารและยา
- 11) ดำเนินการสร้างบรรจุภัณฑ์และออกแบบตราสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านปางหมูและดำเนินการคัด แยก บรรจุสินค้าเพื่อการขายปลีกให้เป็นไปตามมาตรฐานการผลิตอาหารและยา
- 12) สรุปผลการวิจัย เขียนรายงานการวิจัย จัดประชุมสัมมนานำเสนอผลการวิจัยและเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยสู่เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอื่นๆ

3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาตรวจสอบความถูกต้องด้วยการนำข้อมูลที่ไม่ชัดเจนกลับไปสอบถามเพิ่มเติมแล้วจึงนำมาวิเคราะห์และแปรผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ ด้วยการคำนวณหาค่าและอธิบายผลการศึกษา โดยใช้สถิติในการทดสอบและมีการใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปความถี่(Frequency), ร้อยละ(Percentage), ค่าเฉลี่ย(Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) และการวัดประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้ฟังก์ชันเส้นพรมแดนการผลิต(Stochastic Frontier Function)

การวัดประสิทธิภาพของผู้ผลิตข้าวเหลืองแผ่นด้วยวิธีการ Data Envelopment Analysis (DEA) เนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตข้าวเปลือก แป้งและข้าวลิสงคั่วและกลุ่มผู้ผลิตน้ำมันงามีจำนวนตัวอย่างน้อยเกินไปเพียงกลุ่มละ 3 ตัวอย่างจึงไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตได้มีเพียงกลุ่มผู้ผลิตข้าวเหลืองแผ่นเท่านั้นที่สามารถนำมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิต

การวิเคราะห์เพื่อประเมินระดับประสิทธิภาพด้วยวิธีการ Data Envelopment Analysis (DEA) เป็นวิธีการ Non – Parametric ซึ่งไม่ต้องมีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ วิธีการนี้สามารถวิเคราะห์ได้ทั้งในกรณีที่มีปัจจัยการผลิตและผลผลิตหลายชนิด (multi input and output) และยังเป็นวิธีการที่เหมาะสมในกรณีที่ไม่สามารถกำหนดรูปแบบของแบบจำลองได้โดยในวิธีการนี้ต้องการทราบแต่เพียงว่า อะไรเป็นปัจจัยนำเข้า อะไรเป็นผลผลิตที่ได้รับ เพื่อความเข้าใจในการอธิบายในที่นี้ขอยกตัวอย่างในการอธิบายดังนี้

เมื่อสมมุติว่า ในการวิจัยมีคำถามอยู่ว่า “ผู้ผลิตข้าวเหลืองแผ่น ข้าวเปลือก ข้าวแป้ง ข้าวลิสงคั่วและน้ำมันงาในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีระดับประสิทธิภาพในการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างไร”

จากคำถามงานวิจัยข้างต้นที่ต้องการหาระดับประสิทธิภาพของหน่วยผลิต คือ ผู้ผลิตข้าวเหลืองแผ่น ข้าวเปลือก ข้าวแป้ง ข้าวลิสงคั่วและน้ำมันงา ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลได้เพียง 14 รายเท่านั้น สำหรับเครื่องมือที่ต้องการใช้ในงานวิจัย ก็จะใช้วิธีการวัดประสิทธิภาพตามแนวคิดของ M.J. Farrell Stochastic Frontier Approach (SFA) และ Data Envelopment Analysis (DEA) แต่เนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูลซึ่งมีจำนวนตัวอย่างเพียง 14 รายเท่านั้น และในการวิจัยครั้งนี้ยังไม่สามารถกำหนดรูปแบบของแบบจำลองได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยเองต้องการผ่อนคลายเงื่อนไขภายใต้ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์และเงื่อนไขทางสถิติ ดังนั้นจึงได้เลือกวิธีการวัดประสิทธิภาพแบบ DEA

การกำหนดตัวแปรในแบบจำลอง

สำหรับแบบจำลองที่ใช้ในงานวิจัยมีดังนี้

1) ตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง

- ปัจจัยนำเข้าในแบบจำลองนี้ ประกอบด้วย

- มูลค่าเมล็ดข้าวเหลือง หน่วย : บาท
- ปริมาณแรงงานครัวเรือน หน่วย : คน
- ค่าพื้นที่ใช้ต่อการผลิตหนึ่งครั้ง หน่วย : บาท

- 1.1) สภาพและศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ
- 1.2) การบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ
- 1.3) ความต้องการในการพัฒนาการทำตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ
- 1.4) รูปแบบการจัดการตลาดของวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสม

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น ทะเบียนกลุ่ม เอกสารบันทึกการประชุมกลุ่ม บัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่ม

3.2.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลจากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) รายงานผลเป็นการบรรยายประกอบการวิเคราะห์
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) รายงานผลเป็นการบรรยายประกอบการวิเคราะห์

3.2.5 ขั้นตอนในการทำการวิจัย การปฏิบัติการและการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับบริบทชุมชน
- 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 3) ใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม ผู้รู้ในชุมชน ผู้ขายสินค้า ผู้ซื้อสินค้า รวมทั้งการสนทนากลุ่ม เพื่อรวบรวมข้อมูลการดำเนินการวิสาหกิจชุมชน ความรู้ด้านการตลาด ความต้องการสินค้า รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการจำหน่ายสินค้า ใช้การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการตลาด การร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดแผนการตลาด การจัดการบรรจุภัณฑ์ การสร้างตราสินค้า รวมทั้งการจัดการช่องทางการจัดจำหน่าย
- 4) หลังจากได้ข้อมูลแล้วจึงนำมาจัดทำเป็นกิจกรรมโดยจัดแบ่งออกเป็นโครงการย่อย ๆ (รายละเอียดตามภาคผนวก) ดังนี้

4.1) การศึกษาดูงานด้านการตลาด

4.2) การให้ความรู้ด้านการตลาดประกอบด้วย

- 4.2.1) การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจให้ยั่งยืน
- 4.2.2) วิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางการตลาด
- 4.2.3) การกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด
- 4.2.4) การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า และแผ่นป้ายฉลาก
- 4.2.4) การทำการตลาดทางตรง
- 4.2.5) การเจรจาต่อรองในภาวะตลาดผู้ขายน้อยราย

4.3) กิจกรรมการทดสอบตลาด

5) นำแผนปฏิบัติงานไปปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ โดยเป็นการผสมผสาน ความร่วมมือระหว่างนักวิจัย สมาชิกกลุ่มและร้านค้า

6) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และสรุปผลโครงการวิจัย

7) นำเสนอการสรุปผลการวิจัยให้กับกลุ่มได้รับทราบ ถึงผลการดำเนินงานตลอดโครงการ รวมถึงเชิญชวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการต่อยอดในการวิจัย หรือปรับปรุงงานวิจัยในครั้งต่อไป

8) เผยแพร่ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในรูปแบบของซีดี วีซีดี เอกสารรายงานการวิจัย และทางอินเทอร์เน็ตให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนที่สนใจในการนำเอาข้อมูลจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคม หรือหน่วยงาน

3.2.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการตลาดจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจฯ ใช้เครื่องบันทึกเสียงประกอบการสนทนากลุ่มย่อย

2) การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสอบถาม และผู้รู้ในชุมชนเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

3) การจัดให้ความรู้ด้านการตลาด เป็นการนำเสนอความรู้ วิชาการด้านการตลาดแก่กลุ่มวิสาหกิจตามสภาพปัญหา และความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจฯ เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจบูรณาการร่วมกับประสบการณ์ทางการตลาดของตน และสามารถใช้ในการกำหนดกิจกรรมการตลาดต่อไป

3.3 วิธีวิจัยทางการบัญชี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ ชาวบ้านบ้านปางหมู หมู่ 1 และบ้านสบสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีอาชีพผลิตผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง ถั่วเหลือง น้ำมันงาและการเย็บปักชุดไต

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จากผู้ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มแม่บ้านที่เข้าร่วมโครงการบ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย แบ่งเป็น 4 กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มถั่วเน่าแฉับ กลุ่มถั่วเป่าหล่อ-แปยี กลุ่มน้ำมันงา กลุ่มเย็บปักผ้าไต รวมทั้งสิ้น คน

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม โครงการอบรม และแบบสอบถาม

การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์รายกลุ่มซึ่งคำถามในการสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระ ซึ่งแนวคำถามเป็นการถามเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกลุ่มแต่

ละกลุ่ม ความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีผลิตภัณฑ์ ความต้องการรูปแบบการทำบัญชี การทำบัญชี คราวเรือนและความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

การสนทนากลุ่ม เป็นการให้สมาชิกกลุ่มระดมสมอง โดยที่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแล้วให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็น จึงนำประเด็นที่ได้นำเสนอต่อสมาชิกกลุ่มอื่นๆ หัวข้อในการระดมสมองเช่น ประโยชน์ของการบัญชี ปัญหาในการทำบัญชี แนวคิดและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

โครงการอบรม เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ การอบรมให้ความรู้ แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ บ้านปางหมู หมู่ 1 และบ้านสบสอย ซึ่งมี 5 โครงการหลัก คือ

- โครงการศึกษาดูงานข้อมูลการทำบัญชี การเงินและการรวมกลุ่มของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง ถั่วเหลืองและน้ำมันงาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางหมู และบ้านสบสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน วันที่ 8 ตุลาคม 2551 – 28 กุมภาพันธ์ 2552 ณ บ้านปางหมูและบ้านสบสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- โครงการให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง ถั่วเหลืองและน้ำมันงา ชาวบ้านปางหมูและบ้านสบสอยวันที่ 19 มีนาคม 2552 ณ บ้านปางหมู ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- โครงการศึกษาและพัฒนากิจการจัดทำบัญชีและการจัดการทางการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง ถั่วเหลืองและน้ำมันงาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางหมู และบ้านสบสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน วันที่ 30 มีนาคม - 30 พฤษภาคม 2552 ณ บ้านปางหมู และบ้านสบสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง ถั่วเหลืองและน้ำมันงาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางหมู และบ้านสบตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน วันที่ 6 พฤษภาคม 2552 ณ บ้านปางหมู และบ้านสบสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- โครงการติดตามและประเมินผลการจัดทำบัญชีผลิตภัณฑ์และบัญชีครัวเรือน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง ถั่วเหลืองและน้ำมันงาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางหมู และบ้านสบสอย ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ 1 – 30 มิถุนายน 2552 ณ บ้านปางหมู ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 หัวข้อใหญ่ๆ คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การจัดทำบัญชีผลิตภัณฑ์ และการทำบัญชีครัวเรือน โดยยึดหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นทำความเข้าใจสถานการณ์หรือวิเคราะห์สถานการณ์ ขั้นดำเนินการ และขั้นประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ขั้นทำความเข้าใจในสถานการณ์หรือวิเคราะห์การณ์ เป็นการทำทำความเข้าใจในสถานการณ์ปัญหาและความต้องการของบุคคลและพื้นที่ดำเนินการศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนา โดยที่ผู้วิจัยออกพบปะสมาชิกกลุ่มตามบ้านเพื่อศึกษาสถานการณ์ต่างๆ โดยเป็นการสนทนาแบบไม่เป็นทางการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุดเพื่อนำไปวิเคราะห์สถานการณ์การทำบัญชีของสมาชิกแต่ละกลุ่ม

2) ขั้นดำเนินการ โดยขั้นนี้ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ 3 ข้อ ดังนี้

2.1) ศึกษาการจัดทำบัญชีของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยมีการทำโครงการมารองรับวัตถุประสงค์นี้และมีกิจกรรมให้สมาชิกระดมสมอง การสนทนากลุ่มแล้วออกมานำเสนอหน้าเวทีประชาชน

2.2) พัฒนาการจัดทำบัญชีของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการโดยให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในการทำบัญชีโดยเชิญวิทยากรจาก กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มาให้ความรู้ การทำบัญชีครัวเรือน และวิทยากรจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาแม่ฮ่องสอน มาให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีผลิตภัณฑ์ และวิทยากรจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ยังให้นักศึกษาจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนมาเป็นผู้ช่วยวิจัยโดยการตรวจการทำบัญชีของสมาชิกอีกด้วย

2.3) พัฒนาวิสาหกิจชุมชนภายใต้การพึ่งพาทรัพยากรภายในชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมที่จัดมีรูปแบบที่หลากหลายและจัดอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมของกลุ่มเกษตรกร โดยนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้สร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการ พร้อมทั้งสร้างระบบบ่มเพาะวิสาหกิจกลุ่มเกษตรกรควบคู่กับการพัฒนาความรู้และทักษะ นักวิจัยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาด้านบัญชีของวิสาหกิจชุมชน โดยได้จัดให้มีการอบรม แลกเปลี่ยน และพัฒนารูปแบบบัญชีซึ่งให้ได้มาเพื่อสมุดบัญชีของกลุ่มเกษตรกร และท้ายที่สุดมีการจัดกิจกรรมคือ การนำเสนอผลการดำเนิน โครงการหลังจากที่ได้มีการดำเนินโครงการแล้ว โดยมีการเชิญหน่วยงานต่างๆของจังหวัดมาจัดสัมมนาเช่น เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู พัฒนาการจังหวัด เป็นต้น

3) ขั้นประเมินผล มีการจัดกิจกรรมโดยการสนทนากลุ่มเพื่อนำเสนอผลของการทำบัญชีผลิตภัณฑ์และบัญชีครัวเรือนของแต่ละคน นำเสนอให้กับกลุ่ม จากนั้นตัวแทนกลุ่มนำเสนอประเด็นที่ได้หน้าเวที

ประชาชน และกิจกรรมประกวดสมุดบัญชีดีเด่น โดยมีการให้รางวัลแก่ผู้ที่มีการทำสมุดบัญชีได้ถูกต้องและ
สม่ำเสมอ สุดท้ายจึงมีการเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของวิจัยนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีดังนี้

- 1) การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ เพื่อไม่ให้ผู้ถูก
สัมภาษณ์ไม่เกร็งและตอบคำถามได้จากความคิดเห็นจริงๆ โดยผู้วิจัยใช้เครื่องบันทึกเสียง(MP3)อัดเสียงการ
สนทนา จากนั้นจึงนำไปถอดเสียงแล้วนำมาสังเคราะห์
- 2) การสนทนากลุ่ม(Focus Group) การระดมสมอง เป็นการกิจกรรมที่ให้สมาชิกสนทนา อภิปราย
ระดมสมอง จากนั้นเขียนลงในกระดาษ แล้วนำเสนอต่อประชาคม
- 3) แบบสอบถาม เป็นการเก็บข้อมูลด้วยการเก็บแบบสอบถามโดยถามความพึงใจและความคิดเห็นทั้ง
ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการวิจัย

